

Jóhannus Egholm Hansen, advokatur:

Marknasemjan eitt klókt stig

-Sæð frá einum politiskum sjónarmiði tykist tann gjörda semjan um markið so at verða eitt klókt stig heldur føroyski advokaturin, Jóhannus Egholm Hansen, sum starvast í Danmark. Sosialurin hevur hitt hann og sett honum ymsar spurningar, sum hava tilknýti til stóra oljumálið

JAN MÜLLER

Ein av teimum føroyingum, sum er búsetandi og starvast í Danmark og sum fylgir væl við gongdini í Føroyum er Jóhannus Egholm Hansen. Hann starvast og er medeigari í stóru donsku advokatifyrirkøni DANIA Advokater, ið hevur skrivstovur í Keypmannahavn, Svendborg og í Nook. Hann er eisini lektari á Universitetinum í Keypmannahavn, innan evni „Key og sola av vinnufyrirkøni“. Seinni í ár fer hann at geva út bók um sama evni. Hann hevur annars saman við Kára á Røggi Olsen givið út bók undir heitinum „Faroese Business Law“. Eisini hev-

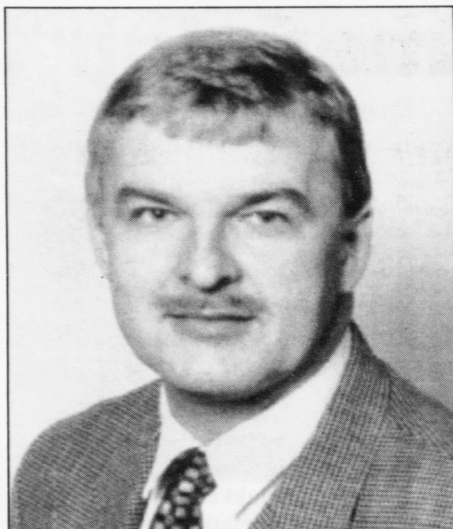
ur Jóhannus Egholm Hansen skrivað greinar í føroyskum bløðum um ymisk samfelagsmál, eitt nú eina komandi oljuvinnu um okkara leiðir.

At Jóhannus Egholm Hansen hevur búið í Danmark í so nógv ár ger kanska eisini, at hann líka sum sær útviklingin á oljuøkinum við øðrum brillum enn tey herbúgvandi. Í hvussu er heldur hann, at tað er stórusaknur í einum orðaskifti í Føroyum um oljumál. Tá vit spyrja hann, hvør hending í stuttu „olju-søgu“ okkara hevur havt ein tann størsta týðningin er hann skjóttur at svara: Marknasemjan við Bretland.

Marknasemjan

„I nærum 25 ár hava føroyingar biðað eftir, at semja kundi fáast í lag við bretar um bæði fiski- og landgrunnsmarkið millum Føroyar og Hetland. Semja er nú gjörd um markið. Um úrslitið sæð frá einum geografiskum og/ella lögfrøðilíggum sjónarmiði er gott ella ringt eri eg ikki førur fyri at meta um. Í veruleikanum hugsi eg, at heldur ikki teir føroysku politikarar, sum hava stuðlað ella funnist at úrslitinum, eru førir fyri út frá einum lögfrøðisligum sjónarmiði - at meta um, hvørt úrslitið er gott ella ringt.

Sjálvur metir Jóhannus

Egholm Hansen tó, at størsti vinningurin við teirri loysnini, sum er gjörd, er, at føroyingar og bretar nú sjálvir hava tikið stóðu og avgjört málið. -Tað er ein sannroynd innan mitt yrki, at ein eigur at strekja seg langt - og oftani eisini longur enn ein kanska frá byrjan fólir, at ein átti - fyri at royna at røkka eina semingsloyn á eini ósemju. Gera partarnir ikki hetta, ja so verður úrslitið tað ringasta, ið hugsast

kann, nevniliga at tað verða onnur, oftast dómstólarnir, ið skulu taka stóðu fyri ein, og so er endaliga úrslitið eitt, sum ein sjáldan hevur nakra munandi ávirkan á og sjáldan hevur eina kvalificeraða meting um sigur Jóhannus Egholm Hansen og heldur fram:

„-Tað er uttan iva rætt, sum ført fram av onkrum, at føroyingar kundu vunnið meira við at latið dómarnar í Altjóða Dómstólinum

í Haag avgjört trætuna við Stóra Bretland. Men ein má samstundis gera sær greitt, at tað eins væl kundi endað við, at føroyingar fingi munandi minni enn tað, sum úrslitið nú er blivið. At føra fram sum ein fullbornan sannleika, at føroyingar vildu havt fingið meira burtur úr at fara til Haag er sostatt ilt at taka fyri fult, tí tað kann eingin við vissu siga nakað um. Um úrslitið var so greitt, so nýtist ongum at ivast í, at málið fyri langt síðani varð lagt fyri Altjóða Dómstólin í Haag. Harumframt eigur ein eisini at leggja munandi dent á, at ein avgerð hjá Altjóða Dómstólinum í Haag hevði longt biðitið føroyinga eftir eini endaligari loyn við kanska 4 - 6 árum afturat.

Um oljufeløgini, sum higartil leysliga met tilsamans tykjað hava brúkt oman fyri eina milliard krónur uppá kanningar og annað í Føroyum, framvegis vildu havt áhuga fyri føroyska økinum til ta tíð heldur Jóhannus Egholm Hansen vera óvíst, og er hetta sostatt enn ein góð grund til at taka undir við, at ein loysn varð gjörd. Sæð frá einum politiskum sjónarmiði tykist tann gjörda semjan um markið sostatt at verða eitt klókt stig heldur føroyski advokaturin.

Stór hol í kolvetnis-skattalóg

Tað eru framvegis stór hol í kolvetnis-skattalógini, sum ein má rokna við, at oljufeløgini vilja krevja latin aftur, áðrenn tey vilja geva tilboð um at seta verkætlanir fyri milliardir av krónum í gongd á føroyska landgrunninum heldur Jóhannus Egholm Hansen, advokatur

JAN MÜLLER

Í 1992 fór tann fyrsta oljuráðleggingarnevndin í gongd við at gera fyrireikandi arbeiði til eina føroyska oljuvinnu. Síðani hava vit havt bæði taðra oljuráðleggingarnevndina og ein hóp av arbeiðsbólkum til at gera fyrireikandi arbeiði til eina føroyska oljuvinnu.

Úrslitið higartil er ein Kolvetnislóg, sum ásetir rammurnar fyri veitingum av leiti- og troytanarloyvum, og ein føroysk Kolvetnis-skattalóg, sum eisini er ein rammulóg, sum ásetir høvudsíðini í eini kolvetnis-skattir sigur Jóhannus Egholm Hansen og visir á, at serliga í teirri seinna lógini eru tó framvegis stór hol, sum ein má rokna við, at oljufeløgini vilja krevja latin aftur, áðrenn tey vilja geva tilboð um at seta verkætlanir fyri milliardir av krónum í gongd á føroyska landgrunninum.

„Eitt nú kann nevast, at Kolvetnis-skattalógini ikki á nakran hátt víðger, hvussu útreiðslurnar í samband við avtøku av risastóru og dýru installationunum til havs skulu víðgerast í skattligum høpi. Tá ið havt verður í huga, at talan er um hundradtals milliónir av krónum kann ein undrast eitt sindur yvir, at hesin spurningur ikki er skjóttur í samband við Kolvetnis-skattalógina, tá ið ein í Kolvetnis-skattalógini harafturimóti hevur tikið stóðu til spurningin um t.d. tær loypandi skattligu avskrivningarnar av somu installationum. Sostatt biða vit framvegis eftir, at hesin spurningur og hópin av spurningum um nágreiniligu kolvetnis-skattalógina verða ásettir við lóg ella kunngerð, umframt at ein fyrisiting av kolvetnis-skattaloggávnini skal setast á stovn og lógarkarmarnir fyri hesum gerast.

Jóhannus Egholm Hansen visir víðari á, at eisini

ein annar fyri oljufeløgini sera týðningarmikil skattspurningur er enn opin, nevniliga um ein serligur oljuskattur skal áleggast oljufeløgnum, og hvussu treytirnar verða, um ein so-vorðin skattur verður álagdur. -Tað, sum higartil hevur verið at hoyrt um slíkan ser-skatt, er, at um hann kemur, verður væntandi talan um ein skatt, sum verður álagdur feløgnum av yvirskti eftir, at allar fløgur eru forrentaðar og afturgoldnar. T.v.s. ein skattur, sum kemur at verða lagdur á positiva peningarsløg.

Havandi í huga tann dent oljufeløgini hava lagt á hendan spurning heldur Jóhannus Egholm Hansen, at tað ikki er heppið fyri atlaninar um í kapping við onnur oljuøki at tekkjast oljufeløgnum, at vit framvegis, kanska einans stutta tíð, áðrenn fyrsta útbjóðingin fer av bakkastokki, biða eftir, at hesin spurningur verður svaraður.

Umhvørvisókið

Eisini á umhvørvisókinum hava vit biðað leingi eftir, at nágreiniligar reglugerðir fóru at verða gjördar. Løgtingið hevur samtykt, at Føroyar skulu gerast partur í teirri sonevndu OSPAR-Konventionini, sum er ein millumtjóða sáttmáli, ið m.a. víðger spurningin um útleiðing í havið frá havinstallationunum. Enn restar tó framvegis at fáa eina føroyska havumhvørvislóg, sum regulerar dalking innan egð hav- og landøki.

Jóhannus Egholm Hansen: -Løgtingið hevur, eftir at landtýrismáðurin í umhvørvismálum - aftaná at hava uppgivið ella útsett eitt projekt um eina samlaða føroyska umhvørvislóg fyri bæði land- og sjóki - samtykt at heita á donsku stjórnina um at seta donsku havumhvørvislógina í gildi í Føroyum, tó við teimum broytingum, ið serligu føroysku víðurskiftini krevja. Dansk lógin er síðani við kongaligari fyriskipan frá 12. august 1999 sett í gildi í Føroyum, men enn resta reglugerðir, sum meira nágreiniliga áseta umhvørvisreglurnar og hvussu hesar skulu umstast, sigur Jóhannus Egholm Hansen, ið visir á, at vit sostatt framvegis biða eftir teirri endaligu reglugerðini á havumhvørvisókinum, og at hendan má verða uppá pláss, áðrenn altjóða oljuvinnan yvirhøvur vil so mikið sum hugsa um at seta stórar og kostnaðarkrevjandi verkætlanir í gongd á føroyskum øki.

Mong viðurskifti eru enn ikki komin uppá pláss

Tað var skeivt at undanfarnu samgongu at steðga fyrireikingunum til oljuvinnu orsakað av marknaðsemju

JAN MÜLLER

Sambaert Kolvetnislógini skulu bæði spurningurin um, hvørji øki skulu bjóðast út til leitingar og meginparturin av treytunum í sjálvum leitiloyvunum ásetast við lógtingislovg. At endalig stóðutakan til hvørji øki skulu bjóðast út ikki er tikið enn - og neyvan verður tað

fyr enn stutt fyri fyrsta útbjóðingarmálin - heldur Jóhannus Egholm Hansen er væl skiljandi.

„Tað er harafturimóti minni lætt at skilja, at man frá føroyskari politiskari síðu hevur valt í longri tíð meira ella minni at steðga fyrireikingar arbeiðinum av loyvistreytunum, sum var